

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.03.1984, sp. zn. 6 Cz 10/84, ECLI:CZ:NS:1984:6.CZ.10.1984.1

Číslo: 47/1985

Právní věta: Jestliže určitý vynález splňuje podmínky, které jsou stanoveny příslušnými ústředními orgány (ve smyslu ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. 106/1972 Sb.) k vymezení vynálezů přispívajících v rámci příslušného resortu mimořádně k rozvoji národního hospodářství, nelze již nad to posuzovat, zda vynález skutečně byl mimořádným přínosem pro rozvoj národního hospodářství.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.03.1984

Spisová značka: 6 Cz 10/84

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu, Vynálezy

Předpisy: 106/1972 Sb. § 11

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47/1985 sb. rozh.

Jestliže určitý vynález splňuje podmínky, které jsou stanoveny příslušnými ústředními orgány (ve smyslu ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. 106/1972 Sb.) k vymezení vynálezů přispívajících v rámci příslušného resortu mimořádně k rozvoji národního hospodářství, nelze již nad to posuzovat, zda vynález skutečně byl mimořádným přínosem pro rozvoj národního hospodářství.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 3. 1984, [6 Cz 10/84](#))

Po bezvýsledném smířcím řízení se žalobce jako spoluautor vynálezu (chráněného autorským osvědčením č. 157 287) domáhal zaplacení odměny za využití vynálezu.

Žalovaná organizace namítala, že funkční podíl u tohoto vynálezu činí pouze 7,1. Dále namítala, že žalobci nepřislouží zvýšení základní odměny podle ustanovení § 11 vyhlášky č. 106/1972 Sb., neboť nešlo o vynález, který by přispíval mimořádně k rozvoji národního hospodářství.

V řízení u soudu prvního stupně uvedl ustanovený znalec ve svém posudku, že jde o vynález menšího významu a že funkční podíl vynálezu je ve skutečnosti ještě menší, než určila žalovaná organizace. Vzhledem k této úvaze vyčíslil základní odměnu za využití vynálezu částkou 6379,- Kčs. Ke zvýšení

nákladní odměny podle ustanovení § 11 vyhlášky č. 106/1972 Sb. znalec uvedl, že spoluautorům je nutno přiznat alespoň minimální zvýšení základní odměny, neboť vynález splňuje bližší podmínky pro zvýšení odměny, které byly vymezeny v opatření federálního ministerstva hutnictví a strojírenství č. 47/1973, vydaném na základě zmocnění daného v ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. 106/1972 Sb. Podle názoru znalce, který vycházel ze stanoviska Úřadu pro vynálezy a objevy, jsou v resortních směrnících již přímo stanoveny ty případy, které jsou považovány za mimořádný přínos pro národní hospodářství.

Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou uložil rozsudkem žalované organizaci, aby žalobci zaplatila částku 1 564,10 Kčs, rovnající se podílu žalobce na základní odměně a na zvýšení odměny podle výpočtu a po odečtení částky, kterou organizace žalobci již dříve vyplatila.

Proti tomuto rozsudku podala odvolání žalovaná organizace. Namítala v něm, že žalobci nemělo být přiznáno zvýšení základní odměny, neboť vynález nepřispívá mimořádně k rozvoji národního hospodářství.

Krajský soud v Brně svým rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu i ohledně částky 1 564,10 Kčs zamítl, výrok o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně změnil tak, že se náklady žalované organizaci nepřiznávají, a žalobci uložil, aby žalované organizaci nahradil náklady řízení ve výši 64,- Kčs. V odůvodnění rozsudku odvolací soud uvedl, že zvýšení základní odměny podle ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky č. 106/1972 Sb. nepřichází v projednávané věci v úvahu, protože vynález nepřispívá mimořádně k rozvoji národního hospodářství. Z toho důvodu nelze odměnu zvýšit, i když možnost zvýšení je zakotvena v opatření federálního ministerstva hutnictví a strojírenství, obsahujícím bližší podmínky pro zvyšování základní odměny. Odvolací soud se rovněž neztotožnil se stanoviskem Úřadu pro vynálezy a objevy především proto, že se v něm výslovně uvádí, že organizace zvýší základní odměnu v rozmezí uvedených sazeb, budou-li splněny podmínky uvedené v ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky č. 106/1972 Sb. Podle názoru odvolacího soudu jestliže vynález nesplňuje základní podmínky pro zvýšení základní odměny podle citované vyhlášky, nelze základní odměnu zvýšit, i když možnost tohoto zvýšení je u nového výrobku v seznamu uvedena.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tím rozsudkem odvolacího soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. 106/1972 Sb. stanoví bližší podmínky pro zvýšení odměny (podle odst. 1 tohoto ustanovení) v souladu s potřebami národního hospodářství v oboru své působnosti příslušné ústřední orgány po dohodě s Úřadem pro vynálezy a objevy. Podle ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky č. 106/1972 Sb. může být odměna zvýšena až o 200, jestliže vynález přispívá mimořádně k rozvoji národního hospodářství nebo jestliže vynález zlepšuje anebo výrazně ovlivní pracovní podmínky nebo zvyšuje bezpečnost práce na zvláště ohrožených pracovištích. V zájmu uspokojování potřeb národního hospodářství jsou tedy preferovány právě ty vynálezy, zlepšovací návrhy a průmyslové vzory, které mimořádně přispívají k rozvoji národního hospodářství, zlepšují nebo výrazně ovlivňují pracovní podmínky anebo zvyšují bezpečnost práce na zvláště ohrožených pracovištích. Jednotlivé konkrétní druhy společenských přínosů, které jsou takto preferovány, nelze však vymezit v obecně závazných předpisech. Právě tak nemůže jednotlivá organizace nebo výrobně hospodářská jednotka posoudit význam přínosu z hlediska zájmů celého národního hospodářství. Pro stanovení bližších podmínek zvyšování základní odměny byly proto zmocněny ústřední orgány s tím, aby pro své resorty závazně stanovily druhy společenského prospěchu, které je třeba považovat za mimořádně přínosné k rozvoji národního hospodářství.

V projednávané věci bylo proto nutno posuzovat, zda vynález splňuje v daném případě znaky,

kterými jsou v opatření federálního ministerstva hutnictví a strojírenství č. 47/1973 a v příloze k tomuto opatření vymezeny pro příslušný resort vynálezy mimořádně přispívající k rozvoji národního hospodářství. V kladném případě byla splněna podmínka mimořádného přispění k rozvoji národního hospodářství a nebylo třeba její splnění zvlášť zkoumat. Jinak by totiž zmocnění obsažené v ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. 106/1972 Sb. pozbylo svého významu, když by bylo nutno v každém jednotlivém případě znovu zkoumat, zda vynález mimořádně přispěl k rozvoji národního hospodářství.

O správnosti tohoto výkladu svědčí i příloha č. 1 k nově vydanému opatření federálního ministerstva hutnictví a těžkého strojírenství č. 17/1982, kterou se stanoví bližší podmínky pro odměňování vynálezu, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů. Toto opatření totiž jednoznačně stanoví, že k rozvoji národního hospodářství mimořádně přispívá každý vynález, zlepšovací návrh a průmyslový vzor, z jehož využívání vzniká některý z druhů společenského prospěchu, uvedených v příloze č. 2 k opatření č. 17/1982 (sazebník pro zvyšování odměn).

Protože odvolací soud vycházel z nesprávného právního názoru, porušil svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 11 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 106/1972 Sb.